

DÓMUR

Héraðsdóms Reykjavíkur 9. júní 2009 í máli nr. E-6172/2008:

H.D. húsið ehf. og

Klingenberg og Cochran ehf.

(Ásgeir Þór Arnason hrl.)

gegn

Eignarhaldsfélaginu Sævarhöfða ehf.

(Sigurður G. Guðjónsson hrl.)

I

Mál þetta, sem dómtekið var 26. maí sl., er höfðað með stefnu birtri 23. september 2008, af H-D húsinu ehf., Grensásvegi 16, Reykjavík og Klingenberg og Cochran ehf., Pósthússtræti 13, Reykjavík, á hendur Eignarhaldsfélaginu Sævarhöfða ehf., Sævarhöfða 12, Reykjavík.

Dómkröfur stefnenda eru eftirfarandi:

1. Að stefnda verði gert að greiða stefnanda H-D húsinu ehf. 182.856.879 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá 29. júní 2007 til greiðsludags.
2. Að stefnda verði gert að greiða stefnanda Klingenberg og Cochran ehf. 77.856.879 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001 frá 29. júní 2007 til greiðsludags.

Til vara gera stefnendur þær dómkröfur að stefnda verði gert að greiða stefnendum skaðabætur sömu fjárhæðar og greinir í aðalkröfu, í báðum tilvikum með dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001 frá 29. júní 2007 til greiðsludags, en til vara skaðabætur að sömu fjárhæðum með vöxtum samkvæmt 8. gr. þeirra laga til þingfestingardags, en dráttarvöxtum samkvæmt 1. mgr. 6. gr. frá þeim degi til greiðsludags.

Til þrautavara gera stefnendur þær dómkröfur að stefnda verði gert skylt að skrá stefnendur í hlutaskrá sína miðað við 29. júní 2007 þannig að stefnandi H-D húsið ehf. verði þar skráður eigandi að hlutum á þeim degi að nafnverði 52.244.823 krónur en stefnandi Klingenberg og Cochran ehf. verði þar skráður eigandi að hlutum að nafnverði 22.244.823 krónur og skráð nafnverðseign stefnda sjálfs lækki að sama skapi.

Í öllum tilvikum krefjast stefnendur málskostnaðar.

Stefndi krefst þess að verða sýknaður af öllum kröfum stefnenda og stefnendur verði dæmdir til greiðslu málskostnaðar in solidum.

Mál þetta var upphaflega höfðað sem gagnsakarmál. Í aðalsök hafði stefndi þessa máls krafist staðfestingar á riftun samnings aðila sem mál þetta snýst um. Var þeirri kröfu hafnað með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 19. febrúar 2009. Var kröfum í gagnsök þá vísað frá dómi. Stefnendur máls þessa kærðu þá frávisun til Hæstaréttar Íslands sem með dómi 23. mars 2009 felldi frávisunina úr gildi og lagði fyrir héraðsdómara að taka gagnsökina til efnismeðferðar.

II

Með samningi dagsettu 30. maí 2007 keypti stefndi af stefnendum alla hluti þeirra í H.D. Íslandi ehf. og Hux ehf. Kaupverð hluta í H.D. Íslandi ehf. var 175.000.000 króna. Nafnverð hlutafjár var 500.000 krónur og var stefnandi H.D. húsið ehf. eigandi 80% hlutafjár en Klingenberg og Cochran ehf. eigandi 20% hlutafjár. Skyldi kaupverð hins selda greitt með hlutum í stefnda að nafnverði 50.000.000 króna þannig að stefnandi H.D. húsið ehf. fengi afhenta hluti að nafnverði 40.000.000 króna en Klingenberg og Cochran ehf. fengi afhenta hluti að fjárhæð 10.000.000 króna. Kaupverð hluta í Hux ehf. var 85.713.758 krónur. Nafnverð hlutafjár var 44.000.000 króna sem skiptist milli stefnenda að jöfnu. Skyldi kaupverð hins selda greitt með hlutum í stefnda að nafnverði 24.489.646 krónur sem skiptist milli stefnenda að jöfnu.

Hin seldu félög voru systurfélög og var H.D. Íslandi ehf. með umboð fyrir Harley Davidson mótörhjól og ýmsan búnað tengdum rekstri slíkra hjóla, en Hux ehf. var eigandi verslunarhúsnæðis þess að Grensásvegi 16 þar sem verslun H.D. Íslandi ehf. var til húsa.

Samkvæmt samningi aðila frá 30. maí 2007 skyldi greiðsla kaupverðs fara fram þegar stefndi hefði lokið áreiðanleikakönnun samkvæmt 4. gr. samningsins. Við samningsgerð lá fyrir rekstraráætlun H.D. Íslandi ehf. fyrir árið 2007, óendurskoðað uppgjör mánaðanna janúar til apríl 2007 fyrir bæði félögin, sem og óendurskoðað uppgjör beggja félaganna fyrir árin 2005 og 2006. Bar stefnda að skoða m.a. bókhald hinna seldu félaga, rekstur, efnahag, ársreikninga, áætlanir, samninga og hver þau gögn önnur sem hann kysi og vörðuðu rekstur hins selda og ganga úr skugga um trúverðugleika og áreiðanleika þeirra. Var stefnendum skylt að upplýsa stefnda um öll sömu atriði.

Samkvæmt samningi skyldi áreiðanleikakönnun hefjast strax og samningur inn hefði verið undirritaður. Skyldu aðilar koma sér saman um lista yfir þau gögn sem stefnendur skyldu taka til og gera aðgengileg á starfsstöð sinni. Listinn ætti að liggja fyrir við undirskrift samningsins og skoðast sem hluti af honum. Stefnda bar að ljúka skoðun eigi síðar en 7 dögum frá því stefnendur heimiluðu honum aðgang að gögnum. Samkvæmt samningnum bar stefnda að efna hann um leið og hann lýsti því yfir að skoðun væri lokið og aldrei síðar en 30 dögum eftir að hafa fengið aðgang að gögnum. Þá kom fram í samningnum að kæmu í ljós við skoðun stefnda veruleg frávik um rekstur og efnahag hins selda miðað við upplýsingar sem fyrir lágu við samningsgerð skyldi kaupverðið lækkað. Hið sama gildi ef í ljós kæmu skuldbindingar utan efnahagsreiknings félaganna.

Stefndi greinir frá því að aldrei hafi verið gengið frá lista þeim sem bar að ganga frá samkvæmt samningnum og stefnda í raun aldrei verið heimilaður aðgangur að gögnum hinna seldu félaga. Kveðst stefndi engu að síður hafa hafið skoðun á rekstri, efnahag og ársreikningum hinna keyptu félaga ásamt endur skoðendum frá endurskoðunarfyrtækinu KPMG hf. Sú skoðun hafi fyrst og fremst beinst að H.D. Íslandi ehf. Stefndendur greina hins vegar frá því að fulltrúi stefnda, Kristinn Þór Geirsson, hafi þegar eftir kaupin fengið aðgang að öllum bókum og gögnum hinna seldu félaga. Þá hafi verið ákveðið að Kristinn myndi gegna formennsku í nýrri stjórn félaganna. Stefndi hafi þannig þegar eftir kaupin tekið yfir rekstur H.D. Íslandi ehf. þó ekki hafi verið formlega skipt um stjórn. Hafi fulltrúar stefnda ákveðið að kaupa inn nýjar vörur og tekið ýmsar aðrar ákvarðanir fyrir hönd H.D. Íslandi ehf. Þá hafi fulltrúar stefnda stofnað til ýmis konar kostnaðar fyrir félagið.

Stefndi greinir frá því að skoðun KPMG hf. á H.D. Íslandi ehf. hafi gengið illa. Ómögulegt hafi verið að ljúka henni á 7 dögum þar sem erfiðlega hafi gengið að afla gagna frá H.D. Íslandi ehf. og margt verið á huldu um reksturinn. Stefndendur hafi verið ófærir um að leggja fram nauðsynleg gögn og 7 daga fresturinn til að ljúka skoðun því verið hrein markleysa. Skoðun KPMG hf. á ársreikningi H.D. Íslandi ehf. hafi m.a. leitt í ljós að vörubirgðir hafi verið eignfærðar á söluverði með virðisaukaskatti, en slíkt sé andstætt lögum um bókhald og ársreikninga. Vegna þessa hafi þurft að leiðrétta birgðir félagsins í árslok um 17,1 milljón króna. Endurmat birgða hafi leitt til gjaldfærslu sömu fjárhæðar. Sú gjaldfærsla hafi leitt til þess að tap varð á rekstri H.D. Íslandi ehf. árið 2006 sem nam 5,1 milljón króna. Eigið fé félagsins hafi því orðið neikvætt um 11 milljónir króna í stað þess að vera jákvætt um 6,1 milljón króna eins og framlagður ársreikningur ársins 2006 hafi gefið til kynna.

Þá greinir stefndi frá því að í skýrslu KPMG hf. vegna skoðunar á H.D. Íslandi ehf. komi jafnframt fram að hvorki hafi verið gerð niðurfærsla á birgðum vegna aldurs eða úreldingar, né heldur hafi verið lagt mat á kostnaðarverð þeirra samkvæmt reikningsskilum. KPMG hf. hafi því talið að miðað við þá aðferðarfræði sem beitt hefði verið af hálfu eigenda H.D. Íslandi ehf. varðandi kostnaðarverð birgða yrdi að telja líklegt að verðmæti birgða væri enn of hátt metið í árslok 2006 og tap félagsins því meira en 5,1 milljón króna. Þá hafi skoðun KPMG hf. leitt í ljós að starfsmaður H.D. Íslandi ehf. hafi fengið greidd laun sem ekki hafi verið gefin upp til skatts. Vegna þessa hafi þurft að gjaldfæra 1.300.000 krónur. Vegna þessa hafi viðskiptaskuldir verið látnar standa sem ógreiddar á bókum félagsins og

Því taldar meðal eigna þess í efnahagsreikningi ársins 2006. Hafi skattskil félagsins að þessu leyti ekki verið í samræmi við skattareglur eins og stefnendur hafi þó ábyrgst gagnvart stefnda.

Stefndi greinir frá því að KPMG hf. hafi leiðrétt ársreikning H.D. Íslandi ehf. og reynt að færa hann til þess horfs sem lög um bókhald og ársreikninga geri kröfu um. Sú leiðrétting hafi haft þau áhrif að leiðrétta hafi þurft uppgjör mánaðanna janúar til og með maí 2007 og koma saman uppgjöri fyrir H.D. Íslandi ehf. fyrir þann hluta ársins 2007 sem liðið hafi á meðan skoðun fór fram. Hafi KPMG hf. í samráði við stefnda og stefnendur gert uppgjör fyrir H.D. Íslandi ehf. fyrir fyrstu níu mánuði ársins 2007. Uppgjör þetta hafi sýnt að félagið hafi þá verið rekið með 17,2 milljón króna tapi. Eigið fé félagsins hafi orðið neikvætt um 28,2 milljónir króna og veltufjárhlutfall 0,85. Niðurstaða KPMG hf. hafi því verið sú að fjárhagsstaða H.D. Íslandi ehf. hafi verið slæm og ógnaði rekstraröryggi félagsins.

Stefnendur greina hins vegar frá því að engar athugasemdir hafi borist frá stefnda á þeim 7 dögum sem áreiðanleikakönnun átti að standa yfir og heldur ekki eftir þann tíma þegar fulltrúar stefnda hafi raunverulega yfirtekið yfirstjórn rekstrar H.D. Íslandi ehf. Engar kröfur hafi verið settar fram að hálfu stefnda á hendur stefnendum. Hafi eigendur stefnenda ekki átt von á öðru en að stefndi hefði í framhaldinu efnt kaupin að sínu leyti og skráð eignarhald stefnenda í hlutaskrá stefnda í samræmi við þá tilgreindu hluti sem þeim hafi borið sem endurgjald fyrir hið selda. Í trausti þessa hafi annar stefnenda, H.D. húsið ehf., selt 20 milljónir króna af greindum nafnverðshlutum sínum í stefnda hinn 28. ágúst 2007 til IceCapital ehf., án þess að forráðamenn þess félags hafi gert athugasemdir um eignarhaldið, en stjórnarmaður og varamaður í IceCapital ehf. hafi jafnframt myndað meirihluta stjórnar stefnda.

Síðla hausts 2007 hafi stefnendur orðið þess áskynja eftir að hafa skoðað útprentun úr hlutafélagaskrá að hluthafafundur hafi verið haldinn í stefnda 29. ágúst 2007 sem þeir hafi ekki verið boðaðir á. Hafi þeim virst eignarhald þeirra á greindum hlutum í stefnda ekki hafa verið skráð í hlutaskrá. Við eftirgrensulan hjá Kristni Geirssyni stjórnarformanni stefnda hafi stefnendum verið tjáð að hlutirnir hefðu ekki verið skráðir á nöfn þeirra í hlutaskrá þar sem birgðir hefðu verið færðar á söluverði en ekki innkaupsverði og það kynni að fara svo að lækka þyrfti kaupverðið eða að stefndi myndi rifta kaupum.

Stefndi greinir frá því að formlegar niðurstöður KPMG hf. hafi legið fyrir 21. desember 2007. Fyrir þann tíma hafi viðræður farið fram við stefnendur varðandi afslátt af kaupverðinu í samræmi við samning aðila frá 30. maí 2007. Stefnendur hafi hins vegar hafnað öllum slíkum tillögum um leiðréttingu kaupverðsins.

Með bréfi lögmanns stefnenda dagsettu 17. desember 2007 kröfðust stefnendur þess að eignarhald þeirra að hlutunum í stefnda yrði skráð í hlutaskrá lögum samkvæmt að teknu tilliti til sölu á hlutum til IceCapital ehf. Auk þess var stefnda tilkynnt að stefnendur höfnuðu öllum hugleiðingum stefnda um riftun kaupanna.

Kröfu stefnenda var hafnað með bréfi lögmanns stefnda dagsettu 20. desember 2007. Með sama bréfi lýsti stefndi yfir riftun kaupanna. Þeirri riftun mótmæltu

stefnendur með bréfi dagsettu 3. janúar 2008.

Stefnendur greina frá því að stefndi hafi með bréfi dagsettu 13. desember 2007 verið boðaður til funda 4. janúar 2008 í H.D. Íslandi ehf. og Hux ehf. Ekki hafi verið mætt af hálfu stefnda á fundina né heldur á framhaldsaðalfundi þann 31. janúar 2008. Á framhaldsaðalfundi hafi verið lögð fram sameiginleg yfirlýsing stjórnar beggja félaganna sem tilkynnt hafi verið stefnda með bréfi 1. febrúar 2008. Komi þar fram að störf stjórnarmanna myndu fyrst og fremst miðast við að viðhalda rekstri félaganna og varðveita þau í óbreyttri mynd og gæta eigna. Í framhaldinu hafi aðilar átt með sér fundi til að freista þess að leysa ágreininginn en það ekki borið árangur. Þá hafi frá samningsgerð þann 30. maí 2007 verið haldnir fundir hjá stefnda þar sem margvíslegar ákvarðanir hafi verið teknar og tilkynntar til hlutafélagaskrár.

III

Stefnendur byggja aðalkröfu sína á því að samkvæmt kaupsamningi hafi stefnda borið að afhenda stefnendum hluti í sjálfum sér. Þeir hlutir séu ekki lengur til reiðu í því formi sem þeir hafi verið við samningsgerð og því sé stefnda ómögulegt að afhenda þá. Stefnendum sé því rétt að breyta kröfu sinni í fjárkröfu með vísun til verðmætis endurgjaldsins sem tilgreint sé í 2. gr. kaupsamningsins. Umsamið kaupverð teljist því vera 260.713.758 krónur sem sé samanlögð stefnufjárhæðin og sundurliðist þannig:

Stefnda beri að greiða 175.000.000 króna fyrir alla hluti í H.D. Íslandi ehf. sem skiptist þannig milli stefnenda að H.D. húsinu ehf. beri 80% þess eða 140.000.000 króna en Klingenberg og Cochran ehf. beri 20% þess eða 35.000.000 króna.

Stefnda beri að greiða 85.713.758 króna fyrir alla hluti í Hux ehf. er skiptist jafnt milli stefnenda eða 42.856.879 króna til hvors þeirra.

Stefnendur vísa til þess að við kaupin hafi heildarhlutafé stefnda verið að nafnverði 1.150.000.000 krónur og þeir átt að fá sem endurgjald hluti að nafnverði 74.489.646 krónur eða sem næst 6,5% af heildarhlutafé félagsins. Hlutafé stefnda hafi hins vegar hækkað 11. október 2007 um 571.428.571 krónur að nafnverði að stefnendum forspurðum og án þess að þeim væri gefinn kostur á að neita lög- og samþykkisbundins forkaupsréttar síns til þeirrar aukningar með þeim afleiðingum að eignarhlutur sá sem stefndi átti að afhenda þeim hefði lækkað niður í 4,33% af heildarhlutafé félagsins. Þá hafi stefnda verið skipt upp í tvö einkahlutafélög með samþykkt hluthafafundar 10. mars 2008, einnig að stefnendum forspurðum, og ómöguleiki standi einnig til þess að stefndi geti afhent þeim hluti í hinu útskipta félagi sem svari til 4,33% heildarhlutafjár þess félags, auk þess sem stefnendum hafi ekki gefist kostur á að krefjast innlausnar á hlutum sínum af því tilefni.

Þegar litið sé til þess að núverandi hlutir í stefnda að nafnverði 74.489.646 krónur svari því engan veginn til samsvarandi eignarhluta í stefnda á kaupsamnings degi og þess að stefndi hafi ekki orðið við áskorun lögmanns stefnenda um að afhenda umsamda hluti í desember 2007 þá verði að líta svo á að stefnendum sé rétt

að breyta kröfu sinni í fjárkröfu líkt og krafist sé í aðalkröfu.

Verði litið svo á sem þetta sé stefnendum ekki heimilt sé til vara gerð krafa um skaðabætur úr höndum stefnda að sömu fjárhæð og krafist sé greiðslu á í aðalkröfu. Byggja stefnendur þá á því að umkrafðar skaðabætur til þeirra séu efnabætur er nemi þeirri fjárhæð sem umsamin hafi verið með aðilum sem andvirði þeirra hluta í stefnda sem þeir hafi átt að fá afhenta sem endurgjald fyrir hina seldu hluti. Þar með sé ljóst að með því að stefnda verði gert að greiða þeim þá fjárhæð verði þeir eins settir eins og þeir hefðu orðið ef stefndi hefði efnat samninginn eftir efni sínu.

Þrautavarakrafa stefnenda hljóði um greiðslu kaupverðsins in natura, þ.e. með því að skrá þá í hlutaskrá sem löglega eigendur hluta í stefnda að þeirri nafnverðsfjárhæð sem krafist sé frá og með 29. júní 2007 er efnatími hafi í síðasta lagi verið kominn.

Um gjalddaga krafna stefnenda vísa þeir til þess að í niðurlagi 2. gr. kaupsamningsins segi að greiðsla kaupverðsins fari fram þegar stefndi hafi lokið skoðun samkvæmt 4. gr. samningsins og að í 4. mgr. þeirrar greinar segi að stefndi skuli efna kaupin um leið og hann lýsi því yfir að skoðun hans sé lokið, þó aldrei síðar en 30 dögum eftir að hann fékk aðgang að gögnum. Þegar eftir kaup samningsgerðina hafi stefndi fengið aðgang að öllum gögnum hinna seldu félaga og hafi stefnendur því átt eftir að fá endurgjaldið, þ.e. hina greindu hluti í stefnda afhenta í lagalegum skilningi 29. júní 2007. Gjaldlega aðalkröfu verði því að miða við þann dag.

Verði litið svo á að stefnendum hafi verið óheimilt að breyta kröfu sinni í fjárkröfu vegna ómöguleika stefnda á að efna kaupsamninginn in natura, en að stefnendur eigi hins vegar skaðabótakröfu af þeim sökum, telja stefnendur að hið skaðabótaskylda atvik hafi með sama hætti átt sér stað hinn 29. júní 2007 og beri sú krafa vexti frá þeim degi.

Um lagarök vísa stefnendur til grunnreglu samningaréttar um að samningar skuli standa, til laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga, og til laga nr. 50/2000 um lausafjárkaup.

IV

Stefndi byggir á því að séu ekki talin skilyrði til riftunar, líkt og aðalkrafa hljóðaði um, eigi stefnendur þá kröfu á hendur stefnda að fá kaupsamninginn efnan in natura. Engum bótakröfum innan samninga eða öðrum óskilgreindum fjárkröfum verði komið að í málinu.

Stefndi kveðst ekki hafa vanefnt kaupsamninginn frá 30. maí 2007 og því eigi stefnendur enga bótakröfu á hendur honum innan samninga. Stefnendur hafi ekki orðið fyrir neinu tjóni vegna vanefnda stefnda á skuldbindingum sínum.

Þá eigi stefnendur ekkert val um greiðslur samkvæmt kaupsamningnum frá 30. maí 2007. Samkvæmt kaupsamningnum eigi þeir að fá tiltekinn fjölda hluta í

stefnda fyrir hina seldu hluti í H.D. Íslandi ehf. og Hux ehf.

Stefndi byggir á því að hvorki skráðar né óskráðar reglur kröfuréttar veiti aðila gagnkvæms samnings einhliða rétt til að breyta gagngjaldi viðsemjandans án hans samþykkis. Dómstólar hafi ekki heldur rétt til að breyta efni samninga nema í undantekningartilvikum á grundvelli 36. gr. samningalaga. Á því ákvæði sé ekki byggt í málinu af hálfu stefnenda. Af þessum sökum geti stefnendur ekki krafist fjárgreiðslna í stað þeirra hluta sem þeir sömdu um að fá sem gagngjald fyrir hina seldu hluti. Stefndi sé enn til sem einkahlutafélag með traustan fjárhag eins og það var þegar kaupin gerðust. Skipting félagsins eftir að riftun kaupanna átti sér stað geti ekki leitt til þess að stefnendur geti haft uppi kröfu um greiðslu andvirðis hinna seldu hluta. Telji stefnendur verðmæti hluta í stefnda verðminni en þeir voru við samningsgerðina vegna skiptingar félagsins geti þeir aðeins átt rétt til skaðabóta sem svari til verðrýrnunarinnar. Stefndendur hafi ekki sannað slíkt tjón.

Stefndi byggir á að hið selda hafi verið haldið stórfelldum göllum og í raun hafi H.D. Íslandi ehf. verið gjaldþrota við kaupin en því haldið leyndu með því að leggja fram rangan ársreikning. Ekki sé heimilt að dæma nokkurn aðila til að greiða fyrir hluti í gjaldþrota félagi þar sem allar forsendur séu þá brostnar fyrir kaupunum.

Stefndi mótmælir því að hafa verið veittur aðgangur að öllum gögnum þeirra félaga sem stefnendur höfðu selt honum strax og kaupin voru gerð. Hið rétta sé að erfiðlega hafi gengið að fá gögn um rekstur H.D. Íslandi ehf. Þau gögn sem stefnendur hafi afhent hafi við skoðun reynst annað hvort röng eða algjörlega ófullnægjandi. Af því hafi leitt að umsaminn sjö daga frestur til að ljúka áreiðanleikakönnun samkvæmt 4. gr. kaupsamningsins hafi í raun aldrei byrjað að líða. Skortur á gögnum og upplýsingum um rekstur og efnahag H.D. Íslandi ehf. hafi gert það m.a. að verkum að stefndi hafi ekki getað skilað til samkeppnisyfirvalda samrunatilkynningu eins og honum hafi verið skylt samkvæmt 17. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005, sbr. nú 17. gr. a. Hafi samkeppnisyfirvöldum verið tilkynnt um að ekkert yrði af kaupunum með bréfi dagsettu 18. desember 2007.

Stefndi kveður stefnendur hafa átt að boða til hluthafafunda í H.D. Íslandi ehf. þegar eftir gerð kaupsamningsins til að skipta um stjórn. Ekkert hafi orðið úr því. Forsvarsmenn stefnda hafi viljað og reynt að hafa hönd í bagga um rekstur H.D. Íslandi ehf. eftir að kaupin voru gerð þótt áhættuskipti að kauparétti hefðu ekki átt sér stað sbr. 3. gr. samningsins. Framlögð skjöl sýni þennan áhuga og vilja forsvarsmanna stefnda til að gera rekstur H.D. Íslandi ehf. sem hagkvæmastan og arðbærastan.

Stefndi kveður engan ágreining um þennan þátt í samskiptum stefnda og stefnenda eftir að kaupin gerðust. Framlögð skjöl sanni hins vegar ekki að stefndi hafi á þessum tíma lokið áreiðanleikakönnun og sætt sig við ástand hins selda. Gögnin sýni aðeins að stefndi hafi staðið að kaupunum af fullum heilindum og gert allt til að bæta reksturinn frá því sem var samhliða því sem hann reyndi að fá botn í rekstur félagsins á liðnum árum.

Stefndi mótmæli því að hann hafi sýnt af sér tólmæti í samskiptum við stefnendur. Fulltrúar og lögmenn aðila hafi ítrekað átt fundi á árinu 2008 um lausn

málsins sem ávallt hafi strandað á því að stefnendur vildu ekki fallast á lækkun kaupverðsins þrátt fyrir að lögð væru fyrir þá gögn sem sýndu að um veruleg frávik væri að ræða bæði varðandi rekstur og efnahag hins selda miðað við þær upp lýsingar sem lágu fyrir við gerð kaupsamningsins. Samkvæmt 4. gr. kaupsamningsins hafi borið að gera svo.

Stefndi mótmælir þeirri málsástæðu stefnenda að það hafi þýðingu fyrir úrslit málsins að stefnendur hafi ekki haft rétt til að framkvæma áreiðan leikakönnun á efnahag og rekstri stefnda.

Stefndi bendir á að samkvæmt 4. gr. kaupsamningsins um áreiðanleika könnun hafi stefnda verið heimilt að kalla til endurskoðendur og lögmenn. Stefnendur hafi ekki gert neinar athugasemdir við aðkomu starfsmanna KPMG hf. endurskoðunar að skoðun á H.D. Íslandi ehf. Stefnandi mótmælir því að KPMG hf. hafi dregið taum stefnda við könnun sína á reikningsskilum H.D. Íslandi ehf. Stefnendur hafi ekki að neinu leyti hnekktt úttekt KPMG hf. á rekstri og efnahag H.D. Íslandi ehf.

Stefndi kveður það koma skýrt fram í 4. gr. kaupsamningsins að stefnendur hafi ábyrgst að H.D. Íslandi ehf. hefði gilda og bindandi umboðssamninga um vöru þá sem félagið seldi. Þegar á reyndi hafi engum slíkum samningum verið til að dreifa og samningur um sölu á Harley Davidson mótörhjólum í raun bundinn við persónu Sigtryggs Leví Kristóferssonar sem ekki hafi fengist til að gera breytingu á þeirri skipan þrátt fyrir ítrekaðar beiðnir þar um.

Stefndi hafnar því að ekki hafi verið jafnræði með aðilum við samnings gerðina. Sigtryggur Leví og eiginkona hans, Hildur Nanna Jónsdóttir, ásamt Jóni Erni Valssyni, hafi öll víðtæka og fjölbreytta viðskiptareynslu þannig að ekkert hafi hallað á þau við samningsgerðina.

Engu breyti um niðurstöðu málsins þó svo að Sigtryggur Leví og Hildur Nanna hafi samið við IceCapital ehf. um að selja félaginu þá hluti í stefnda sem áttu að koma í þeirra hlut gengju viðskiptin eftir. Viðskipti þessi hafi verið gerð í góðri trú af hálfu IceCapital ehf. og byggst á vinskap forsvarsmanna þess félags við Sigtrygg Leví og Hildi Nönnu. Stefnandi kveður IceCapital ehf. nú vera að höfða mál til að rifta samningi þessum.

Engu skipti fyrir úrslit málsins hvort efnahagur og rekstur Hux ehf. kunni að hafa verið í lagi þegar kaupin gerðust því að það félag hafi átt að lifa af húsa leigutekjum frá H.D. Íslandi ehf., sem hafi verið gjaldþrota þegar kaupin voru gerð og sé það enn. H.D. Íslandi ehf. skuldi til dæmis Ingvari Helgasyni ehf. liðlega 40 milljónir króna vegna birgðaláns. Félagið hafi orðið að hlaupa undir bagga með H.D. Íslandi ehf. þegar bankar hafi hafnað að veita félaginu birgðalán.

V

Í máli þessu byggja stefnendur málalíðunáð sinn aðallega á því að þar sem þeir hlutir sem stefnda bar að afhenda í sjálfum sér samkvæmt kaupsamningi aðila frá 30. maí 2007 séu ekki lengur til reiðu í því formi sem þeir voru við

samningsgerð sé stefnda ómögulegt að afhenda þá. Stefnendum sé því rétt að breyta kröfu sinni í fjárkröfu sem nemi verðmæti endurgjaldsins sem sé stefnufjárhæðin. Hlutfé stefnda hafi þannig verið hækkað þann 11. október 2007 um 571.428.571 krónu að nafnverði með þeim afleiðingum að eignarhlutur stefnenda sem stefnda bar að afhenda stefnendum hafi lækkað úr 6,5% af heildarhlutfé í 4,33%. Þá hafi stefnda verið skipt upp í tvö einkahlutafélög með samþykkt hluthafafundar þann 10. mars 2008. Stefndi byggir hins vegar einkum á því að hvorki skráðar né óskráðar reglur kröfuréttar veiti aðila gagnkvæms samnings einhliða rétt til að breyta gagngjaldi viðsemjanda án hans samþykkis.

Samkvæmt 2. gr. kaupsamnings aðila skyldi stefndi greiða sem gagngjald fyrir hina seldu hluti með þar til greindum hlutum í sjálfum sér. Hafa stefnendur aðallega krafist þess að endurgjaldi þessu verði breytt í fjárkröfu sem nemi andvirði hinna seldu hluta.

Fyrir liggur að þrátt fyrir að hlutfé hafi verið hækkað í stefnda þann 11. október 2007 og stefnda hafi verið skipt upp í tvö félög þann 10. mars 2008 að stefndi er enn til sem einkahlutafélag. Fram kom við aðalmeðferð málsins að þeir hlutir sem stefnda bæri að afhenda samkvæmt 2. gr. kaupsamningsins skyldu vera á genginu 3,5 og tæki það gengi mið af síðustu viðskiptum með bréf í stefnda áður en kaupsamningur sá sem mál þetta snýst um var gerður.

Eins og máltilbúnaði stefnenda er háttað hvað aðalkröfu varðar ganga stefnendur út frá því að verðmæti hluta þeirra í stefnda sem afhendast hafi átt stefnendum hafi rýrnað eftir að kaupsamningur var gerður. Hins vegar leggja stefnendur ekki fram nein gögn sem sýna með óyggjandi hætti fram á að slíkar fullyrðingar eigi við rök að styðjast. Hefði þeim t.a.m. verið það fært með sönnunargögnum sem afla mætti eftir reglum IX. kafla laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála. Liggja þannig ekki fyrir nein þau gögn sem sýna ótvírætt fram á hvert hafi verið raunverulegt virði hluta í stefnda á kaupsamningsdegi, né heldur liggja fyrir nein gögn sem sýna fram á hvert hafi verið virði hluta í stefnda eftir hækkun hlutfjár þann 11. október 2007 og skiptingu stefnda í tvö einkahlutafélög þann 10. mars 2008. Verður því að telja staðhæfingar stefnenda um lækkun á virði hluta í stefnda frá kaupsamningsdegi ósannaðar og verða stefnendur að bera hallann af þeim sönnunarskorti. Ber því að sýkna stefnda af aðalkröfu stefnenda.

Til vara krefjast stefnendur þess að stefnda verði dæmt að greiða stefnendum skaðabætur sem nemi sömu fjárhæðum og krafist sé greiðslu á í aðalkröfu. Sé um að ræða efnabætur. Stefndi byggir á því að stefnendur hafi ekki sýnt fram á neitt það tjón sem geti verið grundvöllur skaðabóta. Í stefnu er ekki gerð frekari tilraun til að sýna fram á hvert hafi verið raunverulegt tjón þeirra, en að um sé að ræða efnabætur sem nemi þeirri fjárhæð sem umsamin hafi verið með aðilum sem andvirði þeirra hluta í stefnda sem stefnendur hafi átt að fá afhenta sem endurgjald fyrir hina seldu hluti. Er grundvöllur bótakröfu stefnenda þannig órökstuddur og engin gögn lögð fram varðandi ætlað tjón stefnenda. Með vísan til þess sem áður hefur verið rakið um aðalkröfu stefnenda verður að telja að stefnendum hafi ekki tekist að sýna fram á að hafa orðið fyrir tjóni í þeim viðskiptum aðila sem um er deilt. Verða stefnendur að bera hallann af þessum sönnunarskorti. Verður því ekki hjá því komist að sýkna stefnda af varakröfu stefnenda.

Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur 19. febrúar 2009 var riftunarkröfu stefnda hafnað. Með vísan til þess sem og að aðal- og varakröfu stefnenda hefur nú einnig verið hafnað má ljóst vera að fallast beri á þrautavarakröfu stefnenda um efndir in natura samkvæmt 2. gr. kaupsamnings aðila, enda þeirri kröfu ekki mót mælt sérstaklega af hálfu stefnda þar sem riftunarkröfu hans hefur verið hafnað. Ber því að taka þrautavarakröfu stefnenda til greina eins og hún er fram sett og nánar greinir í dómsorði.

Með vísan til úrslita málsins verður stefndi dæmdur til að greiða stefnendum sameiginlega málskostnað sem telst hæfilega ákveðinn 700.000 krónur.

Símon Sigvaldason héraðsdómari kveður upp dóminn

DÓMSORÐ:

Stefnda, Eignarhaldsfélaginu Sævarhöfða ehf., er skylt að skrá stefnendur, H-D húsið ehf. og Klingenberg og Cochran ehf., í hlutaskrá sína miðað við 29. júní 2007, þannig að stefnandi H-D húsið ehf. verði þar skráður eigandi að hlutum á þeim degi að nafnverði 52.244.823 krónur, en stefnandi Klingenberg og Cochran ehf. verði þar skráður eigandi að hlutum að nafnverði 22.244.823 krónur og skráð nafnverðseign stefnda sjálfs lækki að sama skapi.

Stefndi greiði stefnendum sameiginlega 700.000 krónur í málskostnað.

Símon Sigvaldason